

*HARLEMI
KAVARÁS*

COLSON WHITEHEAD

21. SZÁZAD
KIADÓ

Budapest, 2021

Beckettnek

Első

RÉSZ

A TEHERAUTÓ, 1959

*„Carney nem áthágta a törvényt,
inkább átbújt alatta...”*

E G Y

A kuzinja, Freddie vette be a balhéba egy forró éjszakán június elején. Ray Carney-nak futkosós napja volt: külváros, belváros, bejárta egész Manhattant a tetejétől az aljáig. Hadd pörögjön az üzlet. Először a Rádió sorra ment, ahol kirakta az utolsó három rádiót, két RCA-t meg egy Magnavoxot, és felvette a tévét, amit itt hagyott. Lemondott a rádiókról, egy darabot nem adott el másfél éve, akármennyire levitte az árukat és akármennyire tukmálta. Most csak foglalták a helyet az alagsorban, pedig kellett az új fekvőfoteleknek, amik az Argenttől jönnek jövő héten, meg annak, amit esetleg a halott nő lakásában összeszed majd délután. Három éve azok a rádiók még menők voltak; most vastag takaró rejtette az áramvonalas mahagónidobozukat, bőrpánt rögzítette őket a platóhoz. A pickup irgalmatlanul dőcögött a kerékcsapásos West Side Highway.

Pont aznap reggel hoztak le megint egy cikket a *Tribune*-ban arról, hogy a város lebontja ezt az emelt autópályát. A keskeny, hanyagul burkolt út amúgy is kontármunka volt. A legjobb napokon is csak araszolt a forgalom, dudák és káromkodások feleseltek egymással keserűen, esős napokon pedig a kátyúk alattomos lagúnákká dagadtak, egyetlen ronda dágvány lett az egész. Múlt héten az egyik vevő bekötözött fejjel jött be az üzletbe, mint egy múmia: hókon csapta egy lepottyánó korlát-darab, amikor átgyalogolt az átkozott építmény alatt. Perelni fog, fenyegetőzött. Carney azt mondta neki, joga van hozzá. A 23. utca környékén a pickup kerekei beledöccentek egy kráterbe, és azt hitte, hogy az egyik RCA kirepül a platóról,

bele a Hudson folyóba. Megkönnyebbült, amikor a Duane Streetnél incidens nélkül le tudott sunnyogni a sztrádáról.

Carney embere a Rádió soron a Cortland Alley közepén tanyáztott, bent a sűrűjében. A Samuel Ámulatos Rádiója előtt parkolt le – MINDEN MÁRKÁT JAVÍTUNK –, és bement megnézni, Aronowitz van-e. Tavaly kétszer is hiába jött el idáig, a nap közepén zárva találta az üzletet.

Pár éve még olyan volt elsétálni a zsúfolt kirakatok előtt, mintha a rádió keresőjét tekergette volna az ember: innen jazz bömbölt az utcára tölcserhangszóróból, a következő boltból német szimfónia, aztán ragtime és így tovább. S&S Elektronika, Landy Csúcsminőség, Steinway, a Rádiókirály. Most sokkal valószínűbb volt, hogy rock and rollt hall, amivel kétségbeesetten próbálják becsábítani a tiniket, és hogy a kirakatokat televíziók töltik meg, a DuMont, a Motorola meg a többi gyártó legújabb csodái. Világos keményfából készült dobozok, az új, hordozható, áramvonalas típus, és háromrészes hifiszettek, egy szekrényben a képcső, az erősítő meg a lemezjátszó, nagyon menő. Carney kanyargós útja azonban nem változott a jókora kosarak és tárolók között, a bennük lévő vákuumcsövek, trafók és kondik mind a három szomszéd államból vonzották a bütykölgetőket. Bármilyen alkatrész, amire szükséged lehet, minden gyártmány, minden modell, elfogadható áron.

Lyuk tátongott a levegőben, ahol anno a Kilencedik sugárúti magasvasút futott. Az eltűnt monstrum. Kiskorában az apja párszor magával hozta ide egy-egy titokzatos útján. Carney néha még mintha ma is hallotta volna a vonat dübörgését a zene és az utca zsivaja alatt.

Aronowitz az üvegpult felett görnyedt, a szemgödrébe lupét szorítva bökdöste az egyik küttyűjét.

– Mr. Carney. – Köhögött.

Nem sok fehér ember szólította misternek. Legalábbis errefelé. Amikor Carney először járt a Rádió soron üzleti ügyben, a fehér eladók úgy tettek, mintha nem is látnák, és a mögötte belépett hobbistákkal foglalkoztak. A torkát köszörülte és gesztikulált, de fekete kísértet maradt, így járt üzletről üzletre, halmozta a megszo-

kott megaláztatást, végül aztán felcaplatott az Aronowitz és Fiai fekete vaslépcsőjén, és a tulajdonos azzal fogadta: „Segíthetek, uram?” Segíthetek, úgymint *Segíthetek?* Azzal szemben, hogy *Mit keres itt?* Ray Carney az évek során kiismerte a variációkat.

Azon az első napon azt mondta Aronowitznak, hogy egy rádiót szeretne megjavíttatni; akkor bővítette ki a palettáját alig használt készülékekkel. Amikor megpróbálta elmagyarázni a problémát, Aronowitz belefojtotta a szót, és nekilátott szétcsavarozni a dobozt. Ezután Carney már nem fáradt feleslegesen, csak letette a rádiót a maestro elé, csináljon vele, amit akar. A rutin így nézett ki: Aronowitz fáradt sóhajok és morgások közepette, ezüstös eszközök bök-dősésével felmérte a problémát. A Diagonmeterével ellenőrzött biztosítékokat, ellenállásokat, bekalibrálta a feszültséget, felirat nélküli kis tálcákban kutatott acél irattartó szekrényekben, amik a félhomályos helyiség falai mentén sorakoztak. Ha valami nagy dologról volt szó, Aronowitz megpördült a székén, és hátrasiétt a műhelybe, persze még több morgás közepette. Carney-t mókusra emlékeztette, ami ide-oda rohangál a parkban elvesztett mogyorót keresve. Talán a Rádió sor többi mókusa értette a viselkedését, de ez a laikus állati örületnek látta.

Carney gyakran kiugrott egy sonkás-sajtos szendvicstre, hogy az öreg nyugodtan dolgozhasson.

Aronowitznak mindig sikerült megjavítani, amit kellett, mindig előkerítette a szükséges alkatrészt. Az új technológia azonban bosszantotta az öreget, és általában azt mondta Carney-nak, másnap jöjjön vissza a tévéért, vagy a következő héten, mire megérkezik az új képcső vagy rádiócső. Nem volt hajlandó szégyenszemre az egyik versenytársától kérni az utcában. Így került oda Carney aznap dél előtt is. Előző héten ott hagyott egy huszonegy colos Philcót. Ha mázlija van, lepasszolhatja az öregnek a rádiókat.

Carney becipelte az egyik böhm RCA-t a boltba, és indult vissza a következőért.

– Mondanám, hogy segít a fiú – jegyezte meg Aronowitz –, de csökkentenem kellett a munkaidejét.

A fiú, Jacob, egy mogorva, pattanásos kamasz az egyik Ludlow Street-i nyomortanyáról, bő egy éve nem dolgozott már ott, legalábbis Carney így saccolta. A névtáblán álló „és Fiai” a kezdetektől fogva csupán vágyakozást fejezett ki – Aronowitz felesége már rég visszaköltözött a nővéréhez Jersey-be –, de a hengegés és handabandázás a Rádió sor összes létesítményét jellemezte. Városelső, Értékek Háza, Verhetetlen. Az évtizedekkel korábbi elektronikai fellendülés az emigráns ambíció színterévé tette a környéket. Akassz ki egy cégtáblát, add elő a dumát, és mássz ki a bérháztelevényből. Ha minden jól megy, terjeszkedhetsz is, elfoglalhatod a szomszédban tönkrement üzlethelyiséget. Átadod a vállalkozást az egyik fiadnak, és nyugdíjba mész, kiköltöazol Long Island egyik új kertvárosába. Ha minden jól megy.

Carney úgy vélte, Aronowitz jobban tenné, ha ejtené az „és Fiai” dolgot, és valami menőbb nevet ötlene ki: Atomkori Tévé és Rádió, Szuperszonikus Elektronika. Csak akkor a visszájára fordulna a kapcsolatuk, mivel most Aronowitz szállította a tanácsokat öneki, egyik vállalkozó a másiknak, általában az „orvos, gyógyítsd meg magadat”-féle bölcsességeket. Carney-nak nem volt szüksége az öreg tippjeire a könyveléssel és az áruehelyezéssel kapcsolatban. A Queens College-ban szerzett üzleti diplomája az irodájában lógott, Lena Horne dedikált fényképe mellett.

Carney behurcolta a három rádiót. A Rádió sor gyalogosforgalma már nem volt a régi.

– Nem, nincs bajuk – mondta, amikor Aronowitz nekilátott kigöngyölni a zöld posztótekerccset, aminek kis tokjaiban lapultak a műszerei. – Csak gondoltam, hátha magának kellenek.

– Nincs semmi bajuk? – Mintha életidegen állítás lenne, hogy valami rendszeren működik.

– Gondoltam, ha már eljövök a tévéért, megkérdezem, hátha érdeklí. – Egyrésztől miért kellene egy rádiószerelőnek rádió, másrésztől viszont minden vállalkozónak van mellékes üzlete. Tudta, hogy ez Aronowitzra is igaz. – Alkatrésznek, vagy valami.

Aronowitz vállá megrogyott.

– Alkatrésznek... Alkatrészeim vannak, Mr. Carney, vevőim nincsenek.

– Itt vagyok én, Aronowitz.

– Itt van maga, Mr. Carney. És maga nagyon megbízható. – Az öreg érdeklődött Carney feleségéről és lányáról. Jön egy baba? Mazel tov. Végighúzta a hüvelykujját a fekete nadrágtartóján, és töprengett. A fényben por vonaglott. – Ismerek egy fickót Camdenben, aki rádióra szakosodott. Szereti az RCA-t. Talán őt érdekli. Nem biztos. Hagyja itt, és amikor legközelebb jön, megmondom, mi sikeredett. – Ott volt még a Magnavox kérdése. Diófa ház, tizennyolc colos hangszóró, Collaro lemezcsereelő. Három éve még felső kategóriás volt. – Hagyja itt azt is, és meglátjuk.

Az öreg arca mindig is petyhüdt volt, lógó fülcimpájú és szemhéjú bőroverall, és petyhüdt volt a siralmas tartása is. Mintha a tömör óra alatt, amit a szerkezetek felett görnyedve töltött, azok megpróbálták volna magukba szívni. Ez a húzóerő újabban felerősödött; Aronowitz behódolt a körülményeknek. Az áruk megváltoztak, a vásárlók kicserélődtek, és az ambíció már nem az, aminek beharangozták. De ezekben az alkonyi napokban is akadt pár dolog, ami lefoglalta.

– Adom a tévét – mondta. Beleköhögött egy kifakult, valaha sárga zsebkendőbe. Carney követte hátra.

Az üzlet neve – határozott, arany betűkkel a kirakaton – ígért valamit, a lerobbant eladóter másvalamit, ez a hátsó helyiség pedig egy harmadik dolgot nyújtott, ami teljességgel spirituális volt. Más volt a légkör, zavaros, de tiszteletteljes, a Rádió sor zsvivaja ide nem hatolt be. A zsúfolt fémpolcokat szétszerelt vevők, különféle méretű képcsövek, gépszigerek töltötték meg. A szoba közepén egy munkapadot világított meg a spotlámpa, a karcos fán az üres hely a következő pácienszt várta, körülötte takaros felsorakoztatott szerszámok és dobozforma mérőeszközök. A helyiségben található legőbb holmi ötven éve még nem is létezett, homályos sejtelemként lappangott egy feltaláló képzeletének peremén – aztán hirtelen lettek ilyen műhelyek, ahol szerelők őrizték a titkait.

Amíg nem jön a következő újdonság.

A fiú asztala helyén összecsucskozó katonai pricc állt, rajta egy kockás takaró S alakban megtekeredve. Itt alszik az öreg? Ahogy a rádiószerelő mögött ment, Carney látta rajta, hogy megint fagyott. Megfordult a fejében, hogy érdeklődik az egészségéről, de aztán nem tette.

Aronowitz tartott pár poros tranzisztoros rádiót a bejárati ajtónál mutatóba, hátul viszont folyamatosan cserélődtek az áruk. A Philco 4242, amit Carney hozott javíttatni, a padlón állt. Freddie egy nyikorgó kiskocsin tolt be Carney boltjába, megesküdt, hogy „csúcsállapotban” van. Carney néhanap a legszívesebben addig préselte volna a kuzinja egy újabb hazugságát, amíg be nem roppan, máskor viszont olyan szeretetet érzett Freddie iránt, hogy a bizalom legcsekélyebb megingásától elszégyellte magát. Amikor bedugta és bekapcsolta a tévét, jutalmul egy fehér pont várta a képernyő közepén, meg egy durcás zúgás. Nem kérdezte Freddie-t, hol szerválta. Sose kérdezte. A tévék gyorsan eltűntek az alig használt részről, ha jól árazta be őket.

– Még dobozban vannak? – jegyezte meg Carney.

– Hogy? Ja, azok.

Négy Silverstone tévé állt egymásra pakolva a mosdó ajtaja mellett, világos fából készült Lowboy készülékek, sokcsatornásak. A Sears gyártotta, és Carney vevői gyerekkoruk óta nagyra tartották a Searst, amikor a szülei még katalógusból rendeltek, mert a déli városokban a fehérek vagy ki sem szolgálták őket, vagy mindent feláraztak nekik.

– Azokat egy fickó hozta tegnap – mesélte Aronowitz. – Tudomásom szerint leestek a teherautóról.

– A dobozokon nem látszik.

– Biztos nagyon kicsit estek.

Száznyolcvankilenc dollár kiskerár, meg még húsz dolcsi harlemi adó, amit rátesz egy fehér üzlet; a túlárzást nem állította meg a Mason–Dixon-vonal.

Carney azt mondta:

– Egyet talán el tudnék adni egy vevőnek, aki ilyet keres. – Százötven, ráadásul részletre: lábat növesztenének, és *A csillagos-sávós lobogót* énekelve masíroznának ki.

– Kettőtől meg tudok válni. Rádásnak nem kérek semmit a Philcőért. Csak egy meglazult vezeték volt.

Megegyeztek. Kifelé menet Aronowitz megkérdezte:

– Segítene behordani a rádióit ide hátra? Szeretem, ha elől rend van.

Carney a Kilencedik sugárúton ment haza, az új tévékkel nem akarta megkockáztatni az autópályát. Lepasszolt három rádiót, szerzett három tévét, nem rossz délelőtt. Rustyval bevitette a tévéket a boltba, aztán továbbhajtott a halott nő házához a 141. utcába. Két hot dogot meg egy kávét ebédelt a Chock Full o’Nutsban.

* * *

A Broadway 3461.-ben le volt robbanva a lift. A táblán látszott, hogy nem egy napja tették ki. Carney számolta a lépcsőfokokat a negyedikig. Ha vesz valamit, és úgy kell kicipelni a furgonhoz, jó tudni, hogy hány lépcsőt fog végigkáromkodni lefelé. A másodikon valaki disznókörmöt főzött, a harmadikon meg régi zoknit, legalábbis szagra úgy tűnt. Már most felesleges útnak tűnt.

A halott lánya, Ruby Brown engedte be. A bérház megereszkedett, az ajtó kaparta a padlót, ahogy a lány kinyitotta a 4G lakás ajtaját.

– Raymond – üdvözölte.

Carney nem tudta hova tenni.

– Együtt jártunk a Carverbe. Pár évvel alattad jártam.

Carney bólintott, mintha emlékezne.

– Részvétem anyukád miatt.

A lány megköszönte, és egy pillanatra lesütötte a szemét.

– Azért jöttem, hogy elintézzem, amit kell, és Timmy James javasolta, hogy téged hívjalak.

Carney róla se tudta, kicsoda. Anno, amikor megörökölte a pick-upot, és előbb bérbé adta, aztán elkezdett bútorokat felvásárolni,

még mindenkit ismert. Most meg már elég rég űzte az ipart, hogy a régi vevőkörön kívül is híre menjen.

Ruby felkapcsolta a villanyt a lakás folyosóján. Elmentek a konyha és a két szoba mellett. A falak lekoptak, néhol vakolatig – Brownék régóta éltek itt. Felesleges út. Általában, amikor bútorok miatt hívták, az embereknek fura elképzelésük volt róla, hogy mit is keres. Mintha bármi ócskaságot szívesen elvinne: a besüppedt kanapét, amiből kiállnak a kornyadt rugók; a fotelt, aminek a karfája magába szívta az izzadságot. Ő nem ócskás. A jó fogások megérték, de túl sok időt pocskélt el téves nyomokra. Ha Rustynak lenne esze vagy ízlése, őt küldené ezekre a kiruccanásokra, de nincs se esze, se ízlése. Lőszőr tömésbe rakott mosómedvealommal jönne vissza.

Carney ezúttal tévedett. A világos első szoba a Broadwayre nézett, és egy mentő vijjogása szűrődött be az ablakon. A sarokba állított étkezőkonyha-berendezés harmincas évekbeli volt, csorba és elszíneződött, és a kopott, ovális szőnyegen meglátszott a beletaposott útvonal, viszont a szófa és a fotel gyári állapotban volt. Heywood-Wakefield, az a pezsgőszín lakk, amit ma mindenki kedvel. És átlátó szőnyeg védőhuzatban.

– Most D. C.-ben élek – mesélte Ruby. – Egy kórházban dolgozom. De évek óta mondogattam anyámnak, hogy szabaduljon meg a szőfától. Ezeréves. Két hónapja vettem neki ezeket.

– D. C.? – Kicipzárta a védőhuzatot.

– Szeretek ott lenni. Kevesebb van ebből, érted – intett Ruby a Broadway lenti káosza felé.

– Persze. – Végighúzta kezét a zöld bársonykárpiton: makulátlan. – Mr. Haroldtól vetted? – Tőle biztosan nem, Blumstein meg nem árul ilyet, tehát csak Mr. Haroldtól lehetett.

– Igen.

– Vigyáztak rá – mondta Carney.

Mivel a munkával végzett, Carney még egyszer megnézte magának Rubyt. Dundi és telt, sötét ruhában. A szemében fáradtság. Most már göndör, olaszos frizurát hordott... és akkor bevillant Carney-nak: Ruby Brown mint vékony kezű-lábú kamasz, két hosszú,

indiános copffel, világoskék blúzban, fehér Pán Péter-gallérral. Akkoriban egy csapat szorgalmas lánnyal lógott. Szigorú szülők, az a fajta.

– Tényleg, a Carver középsuli – mondta. Átfutott a fején, hogy eltemették-e már Hazel Brownt, hogy milyen az ember saját szüleinek temetése, hogy milyen arkifejezést feszít az arcára ilyenkor. Hogy milyen emlékek pattannak fel, apróságok vagy nagy dolgok, hogy mit csinál az ember a kezével. Az ő szülei leléptek, nem élte ezt át, úgyhogy kíváncsi volt, na. – Részvétem – mondta ismét.

– Baj volt a szívével, az orvos tavaly mondta neki.

Ő felsős volt, amikor Ruby alsós. Tizenegy éve, 1948-ban, amikor őt lefoglalta, hogy kézbe vegye az életét. Hogy elfogadhatóvá glettelje magát. Senki nem mozdult, hogy segítsen neki, kénytelen volt maga csinálni. Megtanulni főzni, kifizetni a számlákat, amikor megjött a felszólítás, leadni valami dumát, ha jött a háziúr.

Egy fiatalabb banda állandóan szakálta, Ruby osztálytársai. A vele egyidős kemény fiúk nem abajgatták, ismerték korábból, és békén hagyták, mert anno együtt játszottak, de Oliver Handy meg a bandája abból a vad világból jött, az utcáról. Oliver Handy, akinek a két első fogát már kitudjamikor kiütötték, sose ment el mellette úgy, hogy ne kötött volna bele.

Oliver kigúnyolta a foltokat a ruháján, ami eleve nem az ő mérete volt, úgyhogy pluszban még azt is kinevették, azt mondták, büzlik, mint a kukásautó. Hogy mi volt ő akkoriban? Nyápic és cingár, minden második szava dadogás. Tizenöt centit nőtt harmadikban, mintha a teste megértette volna, hogy fel kell nőnie a felnőtt kötelességeihez. Carney a régi lakásban a 127. utcában, anya nuku, apa éppen portyázott, vagy a portyát aludta ki. Reggel elindult iskolába, becsukta az ajtót az üres szobákra, és megacélozta magát arra, ami odakint várja. Pedig amikor Oliver kigúnyolta – az édességbolt előtt, az iskolában a hátsó lépcsőházban –, már megtanulta kimosni a foltokat, felvarrni a nadrágját, hosszan zuhanyozni iskola előtt. Azért gúnyolták ki, aki azelőtt volt, mielőtt összekapta magát.

Az vetett véget a dolognak, hogy Oliver kapott a képébe egy vascsővel. U alakú, mint a mosogatóé. A cső csak úgy megjelent Car-

ney kezében, kilökte magából az üres telek az Amsterdam és a 135. sarkán, ahol körbevették. Az apja hangja: „Így intézed el azt, aki beszakszik veled.” Tré érzés volt látni Olivert a suliban feldagadt kép-pel, sunnyogva. Később megtudta, hogy az apja átverte Oliver apját valami ügyletben, lopott autógumik, talán innen indult az egész.

Azóta nem emelt kezét senkire. Úgy látta, az élet arra tanít, hogy nem kell úgy élned, ahogyan élni tanítottak. Valahonnan persze jössz, de fontosabb az a döntésed, hogy merre mész.

Ruby egy új város mellett döntött, Carney meg a bútorbizniszt választotta. A családot. Minden tetszett neki, ami a kiskorából ismert dolgok ellentétének tűnt.

Rubyval dumáltak a régi suliról, a tanárokról, akiket utáltak. Volt átfedés. Rubynak kedves, kerek arca volt, és amikor nevetett, Carney-nak az az érzése támadt, hogy D. C. jó választás volt neki. Ha sikerül lelépned Harlemből, lépj le, indokot találsz rá bőven.

– A faterod a sarki műhelyben dolgozott – mondta Ruby.

Carney apja néha a Csodaszervizben dolgozott, amikor a fő üzletága pangott. Órára fizették, biztos meló. A tulaj, Pat Baker az apja cimborája volt, mielőtt jó útra tért. A jót úgy értve, hogy kevésbé simlis; azt azért nem lehetett elmondani, hogy minden jármű papírjai rendben voltak. A szervizben is volt áramlás, ahogy Carney nevezte, mint Aronowitznál. Mint önála. Cucc jön be, cucc megy ki, mint a dagály.

Pat tartozott a faterjának még régről, és mindig adott neki munkát, amikor kellett.

– Ja – hagyta rá Carney, várva a poént. Általában akkor említették az apját, amikor egy szégyenletes sztori következett. *Láttam, hogy két rendőr elvitte a Finian elől, vagy Egy tagot ütött a szemetes fedelével.* Olyankor ki kellett találnia, hogy milyen képet vágjon hozzá.

De Ruby nem jött semmilyen ocsmány mesével.

– Pár éve bezárt.

Megállapodtak a szófa és a hozzáillő fotel árában.

– És az a rádió? – kérdezte Ruby. Egy kis könyvespolc mellett volt. Hazel Brown művirágokat tartott a tetején vörös vázában.

– A rádiót passzolom – mondta Carney. A gondnoknak fizetett pár dolcsit, hogy segítsen levinni a szófát a teherautóhoz, a fotelért meg elküldi holnap Rustyt. Hatvannégy lépcsőfok.

* * *

A Carney Bútor helyén már azelőtt bútorbolt volt, hogy átvette az üzlethelyiség bérletét, előtte pedig szintén bútorbolt. Azzal, hogy kitarított öt évet, Carney lefölözte Larry Earlyt, akinek az ellenszenves személyiségéhez nem illett a kereskedés, és Gabe Newmant, aki éjnek évadján lelépett, maga után hagyva egy rakás tajtékzó hitelezőt, a családját, két barátnőt és egy basset houndot. Egy babonás lélek arra gondolhatott volna, hogy a lakberendezés szempontjából ez egy elátkozott hely. Carney azonban trágjának tekintette az előző bérlők csődbe ment terveit és bukott álmait, amiből a saját ambíciói erőt merítenek, ahogy a kidőlt tölgyfa a bomlása során táplálja a makkot.

A 125. utcán a bérleti díj méltányos volt, a bolt elhelyezkedése pedig remek.

Rusty két nagy ventilátort járatott a júniusi hőség miatt. Fárastó szokása volt, hogy New York City időjárását a szülőföldjéhez, Georgiához hasonlította, ami a történetei alapján a brutális esők és döglesztő hőség földje lehetett. „Ez bakfitty.” Rusty mindenhez kisvárosi időérzéssel állt hozzá, nem ismerte a kapkodást. Noha nem született eladónak, az üzletben töltött két év alatt mutatott otromba karizmája tetszett a vevők egy csekély részének. Azzal, hogy a vörös és dús haját nemrég kiegyenesíttette – Charlie műve a Lenoxon –, Rusty olyan önbizalomra tett szert, ami a jutaléka megugrásához vezetett.

Göndör haj ide, sima haj oda, azon a hétfőn nem történt semmi az üzletben.

– Egy lélek se – mondta Rusty, ahogy becipelték Hazel Brown szófáját az alig használt áruk részbe. A siránkozó hangnem tetszett Carney-nak. Rusty úgy reagált az eladási görbe megszokott hullámaira, akár a farmer, aki viharfelhőket keres az égen.

– Forróság van – mondta neki Carney. – Az embereket más foglalkoztatja. – A Heywood-Wakefield kiemelt helyet kapott. Az alig használt rész a bemutatóterem húsz százalékát foglalta el – Carney centire kiszámolta –, az előző évi tizzel szemben. A használt áruk iránti kereslet lassan, de biztosan nőtt, miután Carney felismerte, hogy vonzza az alkalmi vételre vadászókat, a fizetéssel a zsebükben sétafikálókat, a csak úgy betévedőket. Az új áruk felső kategóriások voltak, hiszen az Argent és a Collins-Hathaway hivatalos viszonteladója lett, viszont a használt cuccok vonzereje tartósnak bizonyult. Nehéz volt ellenállni egy jó vételnek, amikor a között kellett választani, hogy majd a raktárból kiszállítják, vagy még aznap kísétál egy szárnyas fotellel. Carney jó szeme azt jelentette, hogy szép bútorokat szerzett, és ugyanilyen gondosan válogatta meg a használt lámpákat, elektronikai eszközöket és szőnyegeket is.

Nyitás előtt Carney szerette bejárni a bemutatótermet. Abban a fél órában, amíg a szemközti bank felett beömlik a reggeli fény a nagy ablakokon. Kijebb húzott egy szófát, hogy ne érjen a falhoz, megigazított egy AKCIÓ táblát, a gyártói brosúrákat takarosan elrendezte. A fekete cipője kopogott a fán, elnémult egy szőnyeg vastag anyagán, újra kopogott. Kiötölt egy elméletet arról, hogy a tükrök hogyan vonják a figyelmet az üzlet különböző traktusaira; ki is próbálta a bejárás alatt. Aztán megnyitotta az üzletet a harlemi publikum előtt. Ez mind az övé volt, az ő valószínűtlen királysága, amit az eszével és a szorgalmával kapart össze. Kint volt a neve a cégtáblán, hogy mindenki tudja, még ha a kiégett villanykörték miatt éjjel olyan magányosnak látszott is.

Megnézte az alagsorban, hogy Rusty tényleg odatette a tévéket, ahová kérte, majd visszavonult az irodájába. Carney szeretett professzionálisan kinézni, zakóban járni, de most túl meleg volt hozzá. Fehér rövid ujjú inget viselt, és a középső gombok közé dugott cápabőr nyakkendőt. Akkor dugta be, amikor a rádiókat pakolta, hogy ne legyen útban.

Az asztalhoz leülve összeadta a napi kiadásokat: mennyit fizetett a rádiókért előző évben, mennyit fizetett a tévékért és Brownék bú-

toráért. A készpénz mennyisége nem volt lelkesítő, pláne, ha a hőség kitart, és a vásárlók nem jönnek.

A délután telt-telegetett. A számok nem stimmeltek, sose stimmelnek. Se aznap, se máskor. Még egyszer megnézte, ki késik a törlesztéssel. Túl sokan. Egy ideje már gondolkodott ezen, és eldöntötte, hogy befejezi: nincs több részletfizetés. A vásárlók persze szeretik, de már nem engedheti meg a sok késedelmet. Kimerítette, hogy behajtókat kénytelen alkalmazni. Mintha maffiózó lenne, aki verőembereket küld. Az apja csinált ilyesmit is, lakásajton dörömbölt, mindenki kicsődült a folyosóra, hogy mi ez a hűhó. Egyszer-egyszer beváltotta a fenyegetést... Carney magára parancsolt. Neki is épp elég csóró jutott, és nem bírt kőszívű lenni, amikor hosszabbításról és még egy esélyről volt szó. Most viszont nincs annyi forgalma, hogy pluszterhet vállaljon. Elizabeth majd megerősíti ebben, és nem hagyja, hogy emiatt pocsékul érezze magát.

Aztán közeledett a záróra. Lélekben már csak egysaroknyira járt a lakásától, amikor hallotta, hogy Rusty azt mondja: „Az egyik legkelendőbb modellünk.” Carney kinézett az íróasztala feletti ablakon. Az aznapi első vásárló egy fiatal pár volt: a feleség terhes, a férj buzgón bólogatott Rusty szövegére. Vásárolni fognak, még ha ők maguk nem is tudják. A feleség leült az új Collins-Hathaway szófára, és legyezgette magát. Bármelyik nap kipottyanthatja azt a babát. Úgy nézett ki, hogy akár itt, a foltálló párnákon.

– Hozhatok egy pohár vizet? – kérdezte Carney. – Ray Carney, én vagyok a tulajdonos.

– Igen, köszönöm.

– Rusty, hozz a fiatal hölgynek egy pohár vizet. – Kihúzta a nyakendőjét az inggombok közül.

Mr. és Mrs. Williams volt előtte, új lakosok a Lenox sugárúton.

– Ha a szófa, amin ül, ismerősnek tűnik, Mrs. Williams, akkor azért, mert múlt hónapban szerepelt a *Donna Reed Show*-ban. Az orvosi rendelős jelenetben. Nagyon népszerű. – Carney elsorolta a Melody modell tulajdonságait. Űrkorszaki kontúr, tudományosan tesztelt kényelem. Rusty odaadta Mrs. Williamsnek a pohár vizet;

nem siette el, hogy Carney-nak legyen ideje felvezetni az eladást. A nő kortyolt a pohárból, a fejét oldalt biccentette, és elgondolkodva hallgatta vagy Carney-t, vagy a lényt a méhében.

– Őszintén szólva, uram – mondta a férj –, nagy a forróság, és Jane-nek muszáj volt leülnie egy percre.

– Azért van a szófa, üldögelni. Megkérdezhetem, hogy mi a foglalkozása, Mr. Williams?

A férfi matematikát tanított a nagy általános iskolában a Madisonon, már második éve. Carney azt füllentette, hogy ő sosem volt jó matekból, mire Mr. Williams elkezdett arról beszélni, milyen fontos a gyerekek érdeklődését korán felkelteni, hogy ne ijedjenek meg tőle. Gépiesen mondta, mintha egy új tanítói kézikönyvből vágta volna be. Mindenkinek megvan a maga szövege.

Mrs. Williams két héten belül várta az első gyereküket. Júniusi baba. Carney ki akart rukkolni valami népies bölcsességgel a júniusi babákról, de nem jutott eszébe semmi.

– A feleségemmel mi szeptemberre várjuk a másodikat – mondta. Ami igaz volt. Elővette May fényképét a tárcájából. – A szülinapi ruhája.

– Igazság szerint egy ideig még nem engedhetünk meg magunknak új szófát – mondta Mr. Williams.

– Azért hadd vezessem önöket körbe, az ingyen van – mondta Carney. A pohár víz után udvariatlanság lett volna visszautasítani az ajánlatot.

Nehéz volt úgy körbevezetni őket, hogy az egyikük egy helyben ült lihegve. A férj elhúzódott az áruktól, ha túl közel került hozzájuk, mintha a puszta közelség is kihúzná a pénzt a zsebéből. Carney emlékezett ezekre a napokra: minden egyszerre túl drága és túl fontos, csak ő meg Elizabeth, friss házások, akik próbálnak boldogulni a világban. Akkor vette ki az üzletet, a festék még meg sem száradt; senki nem hitte, hogy bejön neki, csak a felesége. Támogatta és biztatta, hogy meg tudja csinálni. Carney megdöbbsent, annyira idegen volt, amit a felesége nyújtott. Kedvesség és hit. Azt se tudta, melyik dobozba tegye.

– A különálló modulok a szoba minden négyzetcentijét élhetővé teszik – mondta. Az Argent új sarokkanapéjának erényeit méltat-

ta, amikben tényleg hitt – az új barna árnyalattól és az elvékonyodó lábtól mintha lebegne a levegőben, nézzék –, közben azonban gondolatban máshol járt. Ezek a fiatalok és a küszködésük. A színészek minden este ezt csinálják, vélte, legalábbis a legjobbak, miközben mondják a szövegüket: az éjszakai veszekedést szálazzák szét, vagy fizetetlen számlák jutnak eszükbe egy férfiről az ötödik sorban, aki-nek ugyanolyan az arca, mint a banktisztviselőnek. Ha az ember hibát akar találni az előadásban, minden éjjel el kéne mennie megnézni. Vagy benne lenni a társulatban, átélni ezt a szimultán elgondolkodást és felismerést. Nehéz elindulni ebben a városban segítség nélkül...

– Hadd lássam! – szólalt meg Mrs. Williams. – Egy pillanatra hadd próbáljam ki, milyen érzés.

Közben felkászálódott, most hármásban álltak az Argent előtt, a türkiz párnák úgy hívogattak, akár a hűs víz egy forró napon.

Mrs. Williams eddig nem csak a vizet kortyolgatta, közben figyelt is. Most levette a cipőjét, és leheveredett az oldalára, a behajlított bal karjára. Lehunyta a szemét, és sóhajtott.

A szokásosnál kisebb előlegben állapodtak meg, nagylelkű részletfizetéssel. Nevetséges az egész. Miután elintézték a papírokat, Carney bezárta utánuk az ajtót, hogy megakadályozzon még egy baklövést a részükről. Az Argent Metropolitan modellje jó befektetés, a vegykezelt buklé párnákkal és az Airform ülőrészsel ötből négy ember a legkényelmesebbnek ítélte vakteszten. Sokáig bírja majd, ezt a gyereket és még a másodikat is. Örült, hogy nem beszélt Rusty-nak vagy Elizabethnek a részletfizetés törléséről.

Rusty kiblokkolt és hazaindult, Carney magára maradt. Sok készpénzt kiadott ma, mínuszban maradt. Fogalma sem volt, miből lesz meg a lakbér, de még a hó elején járnak. Sose lehet tudni. A két tévé jó vétel volt, a fiatal pár aranyos, jó érzés volt megtenni nekik azt, amit érte senki nem tett meg fiatalkorában: segíteni. „Lehet, hogy le vagyok égve, de nem vagyok simlis” – mondta magának, mint ilyenkor gyakran. Amikor így érezte magát. Fáradtan és kissé csüggedten, de azért könnyű szívvel. Leoltotta a villanyt.